

Силабус курсу:

**СУЧАСНИЙ СТАН НАУКОВИХ ЗНАНЬ У ГАЛУЗІ
ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПРАВА**

**СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	доктор філософії
<i>Спеціальність:</i>	081 «Право»
<i>Рік підготовки:</i>	1
<i>Семестр викладання:</i>	осінній
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	3,0
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	іспит

Автор курсу та лектор:

д.ю.н., проф. Розовський Борис Григорович

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

професор кафедри правознавства

посада

rozovskij@snu.edu.ua

електронна адреса

телефон

месенджер

за розкладом

консультації

Соавтор курсу та лектор:

д.ю.н., проф. Івчук Юлія Юріївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

професор кафедри правознавства

посада

o_arsenteva@snu.edu.ua

електронна адреса

телефон

месенджер

за розкладом

консультації

Соавтор курсу та лектор:

к.ю.н., проф. Арсентьєва Олена Сергіївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

професор кафедри правознавства

посада

ivchuk@snu.edu.ua

електронна адреса

телефон

месенджер

за розкладом

консультації

Викладач практичних занять:*

к.ю.н., проф. Котова Любов Вячеславна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри правознавства

посада

kotova@snu.edu.ua

електронна адреса

телефон

месенджер

за розкладом

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Цілі вивчення курсу:

Анотація навчального курсу

Метою курсу є формування у здобувачів третього рівня вищої освіти юридичного світогляду, у тому числі, глибоке та всебічне дослідження актуальних науково-практичних проблем права, розуміння загальних закономірностей взаємодії держави і права між собою в усіх аспектах їх існування, а також між ними та іншими соціальними явищами, поглинання на цій основі у складні юридичні явища світового співтовариства, замислення над їх кращими доробками та можливостями їх використання за різних умов.

Мета лекційних занять за курсом - загальнотеоретична підготовка здобувачів освіти в царині дослідження актуальних науково-практичних проблем права, розуміння загальних закономірностей взаємодії держави і права між собою в усіх аспектах їх існування, а також між ними та іншими соціальними явищами, зокрема з'ясування основних проблемних теоретико-практичних питань про державно-правові явища, їх особливості в різних правових системах світу; також знання основних юридичних понять і категорій, уміння на належному науковому рівні формулювати складні юридичні поняття і категорії; а також володіння методологічною основою навчальної та дослідної діяльності у межах фаху; краще розуміння сучасних тенденцій розвитку національних правових систем, окремих правових явищ та процесів; шляхів вирішення проблем у цій царині.

Метою семінарських занять за курсом є поглиблене вивчення через дослідження основних тем дисципліни та вироблення вміння студентами самостійно працювати з першоджерелами, нормативним матеріалом, з спеціальною юридичною літературою, пізнання та вироблення вміння практичного використання методів наукових досліджень у галузі наукового дослідження та практичного досвіду у царині права, зокрема, вміння давати правову оцінку провідним джерелам (формам) права, які властиві окремим типам правових систем світу, знати ретроспективу їх становлення і розуміти перспективу розвитку; на основі глибокого засвоєння загальнолюдських цінностей в галузі юриспруденції оволодіти вмінням втілювати їх в наукових дослідженнях та професійно-викладацькій роботі; вміти здійснювати правовиховні функції з метою розширення світогляду громадян та загальносвітового розуміння прав людини, верховенства права, законності і правопорядку.

Метою самостійної роботи за курсом є найбільш повне оволодіння матеріалом з дисципліни «Сучасний стан наукових знань у галузі теорії та практики права», вироблення вміння та навичок самостійної роботи з нормативною та науковою літературою, у виробленні вміння аргументовано (з посиланнями на нормативно-правові норми та інші джерела) і логічно послідовно викладати матеріал, обґрунтовувати та відстоювати власну позицію, а також у придбанні навичок практичного застосування міжнародних норм., уміння

планувати, організувати і контролювати свою діяльність, розробляти та аргументувати власні пропозиції та проекти, у тому числі проекти норм права, нормативно-правових актів тощо.

Результати навчання:

здатність продемонструвати поглиблені теоретичні та практичні знання, уміння, навички, а саме: здатність аналізу та розкриття основних понять «юридичні науки», «предмет і об'єкт юридичної науки», «юридична діяльність», «соціальні науки», «юридична практика», «методологія», «метод», «держава», «право», «праворозуміння», «принципи права», «права людини» тощо; основних світоглядних та загальнофілософських переконань суб'єктів пізнання; особливостей та функцій наукової теорії; поняття, предмету та об'єкту юридичної науки; місця юридичної науки у системі соціальних наук; особливостей та сучасного стану юридичної науки; сучасних методологічних концепцій, основи методології наукового пізнання та методики наукових досліджень; характеристики основних методів наукового пізнання (індукція, дедукція, абдукція) та методологічних моделей (гіпотетико-дедуктивна та емпірична індуктивна); основні критерії оцінки наукового; основних концептуальних теорій та ідей у сфері держави та права, в тому числі концептуальні позиції та творчі здобутки провідних вітчизняних науковців; основні теоретичні підходи до розуміння права в сучасній юридичній науці; особливості тлумачення соціальної цінності права, його сутності та призначення в юридичних науках; наукові підходи до визначення та класифікація юридичної практики, її сучасного стану; основні закономірності права. Ґрунтовне розуміння предметної області та правничої професії,

визначати та застосовувати основні юридичні поняття й категорії, формулювати проблеми, що стосуються правової сфери та обґрунтовувати юридичні висновки, пропозиції, рекомендації.

Здатність збирати, опрацьовувати та критично використовувати у професійній діяльності нормативно-правові акти України, доктринальні джерела та рекомендації належних правозастосовчих (законодавчих, судових, правоохоронних тощо) практик у галузі юридичної освіти та науки; системно застосовувати у практичній діяльності знання засад, принципів та інститутів сучасних галузей національного права; здійснювати аналіз змісту нормативно-правових актів та їх експертизу; формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Вміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином обґрунтовувати юридичні висновки, пропозиції, рекомендації. Здатність проводити аналіз, моделювання та прогнозування соціально-економічних процесів у правовому полі, визначати показники їх результативності з подальшим обґрунтуванням напрямків

удосконалення відповідно до векторів розвитку суспільства в Україні, зокрема, спрямованих на економічне самопосилення держави та протистояння багатьом загрозам економічного суверенітету нашої країни.

Уміння формулювати професійну (наукову, освітню або практичну) проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного техногенного суспільства та необхідність усталеності та стабільності національної економіки, підсилення її здатності до саморозвитку і прогресу; планувати та реалізовувати професійну діяльність на підставі нормативно-правових актів України та етичних стандартів правничої професії; вірно визначати провідні джерела (форми) права, властиві окремим типам правових систем світу, знати ретроспективу їх становлення і розуміти перспективу розвитку.

На основі глибокого засвоєння загальнолюдських цінностей в галузі права оволодіти вмінням втілювати їх в наукових дослідженнях та професійно-викладацькій роботі.

Практичні навички та уміння використовувати правову та наукову термінологію для вирішення правових проблем; використовувати правила, прийоми, способи підготовки, складання, оформлення правових документів, вміння їх систематизувати, що забезпечить їх досконалість та ефективне використання.

Уміння формувати комунікаційну стратегію; використовувати державну мову на професійному рівні; здатність розповсюдження та пропаганди правових знань.

Спілкування в діалоговому режимі з професійною спільнотою та громадськістю в певній галузі наукової або професійної правничої діяльності.

Кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих у фахових вітчизняних виданнях, і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз. Здатність професійно презентувати результати своїх досліджень на міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати українську, іноземну мову у науковій, інноваційній діяльності та педагогічній діяльності.

Здійснювати професійну діяльність у соціальній взаємодії, що заснована на гуманістичних і етичних засадах, приймати рішення щодо планування та організації певних видів професійної діяльності, брати на себе відповідальність за результати роботи.

Вміння працювати самостійно, працювати у команді колег за фахом; уміння планувати, організовувати і контролювати свою діяльність тощо.

Ідентифікувати майбутню наукову та освітню діяльність як соціально значущу для правової держави та суспільства в цілому. Дотримуватися принципів академічної доброчесності, наукової та викладацької етики і деонтології у професійній діяльності, запобігати випадкам академічного плагіату.

Передумови до початку вивчення: Базові знання філософії науки та професійної етики; з теорії та практики права; законодавства України в контексті євроінтеграції.

Мета курсу (набуті компетентності)

За результатами опанування навчального курсу здобувачі вищої освіти набувають професійних компетентностей:

1. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
3. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.
4. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.
5. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.
6. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права, зокрема, спрямованих на економічне самопосилення держави та протистояння багатьом загрозам економічного суверенітету нашої країни та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.
7. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.
8. Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права.
9. Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв'язання.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Тема 1. Загальна характеристика сучасної юриспруденції	2/0/2	<p>Основні ознаки (особливості) та функції наукової теорії. Світоглядні та загально-філософські переконання суб'єктів пізнання та їх вплив на формування теоретичних уявлень конкретних суб'єктів.</p> <p>Поняття юридичної науки. Предмет і об'єкт юридичної науки. Юридична наука у системі соціальних наук. Особливості та сучасний стан юридичної науки. Система юридичних наук. Поділ юридичного наукового знання на окремі галузі. Практичне значення загальнотеоретичного юридичного знання. Перспективні напрями розвитку юридичної науки.</p> <p>Поняття юридичної практики. Класифікація юридичної практики та її сучасний стан.</p>	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання
2.	Тема 2. Проблема методології юридичних наук	2/0/2	<p>Значення методології для системи наукового знання, та її місце у цій системі. Сучасне розуміння методології науки та її складових. Методологічний принцип: визначення поняття та зміст.</p> <p>Визначення поняття «методологія». Співвідношення методології та об'єкта (предмета) дослідження. Проблема відносності, допустимості, доцільності та істинності методів. Проблема цінності методу.</p> <p>Методологічні принципи науково-дослідної діяльності в юридичних науках та їх групах. Класифікація методів пізнання. Найпоширеніші методи пізнання державно-правової дійсності. Системний підхід як загальнонауковий метод. Основні методологічні напрями, що існують у рамках юридичних наук.</p>	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання
3.	Тема 3. Державорозуміння: історичний погляд та сучасні підходи	2/0/2	Плюралізм з питання розуміння держави та причини його виникнення. Ознаки держави. Субстанціонально-просторові та	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			змістовно-публічні ознаки держави. Інституціональні ознаки держави. Регулятивно-нормативні ознаки держави. Елементи та атрибути держави. Соціальна сутність, призначення та соціальна цінність держави. Визначення поняття «держава». Класифікація державознавчих теорій.	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання
4.	Тема 4. Право як соціокультурне явище розвитку цивілізації	2/0/2	Теоретичні підходи до розуміння права в сучасній юридичній науці. Вузьке та широке праворозуміння. Правовий позитивізм і природно-правове мислення. Нормативне розуміння права. Тлумачення соціальної цінності права, його сутності та призначення в юридичних науках. Розуміння змісту права в різних школах праворозуміння. Проблема співвідношення соціальної сутності та змісту права. Способи обґрунтування права: об'єктивізм, суб'єктивізм, інтерсуб'єктивність. Сутність методології права. Механізм правоутворення та його відмінність від категорій правотворчості, законодавчий та законотворчий процеси. Система джерел та форм права сучасності	Участь в обговоренні Робота у команді (спільна робота над аналітичною запискою)
5.	Тема 5. Внутрішня будова національного права та зовнішня форма його прояву	2/0/2	Співвідношення системи права та системи законодавства. Правова норма у системі соціонормативного регулювання. Особливості структури норми права та способи її викладання в статтях нормативно-правових актів. Співвідношення норм національного та міжнародного права. Публічне та приватне право.	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання Робота у команді (спільна робота над аналітичною запискою)
6.	Тема 6. Правовий принцип	2/0/2	Правовий принцип як найважливіший інструмент теоретичного аналізу галузі права та системи права у цілому. Розуміння основоположних принципів як елементу права. Проблеми забезпечення легітимності права. Структурна деталізація правових принципів.	Участь в обговоренні

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			<p>Поняття основоположних принципів права, їх природа та система. Ознаки основоположних принципів права. Розуміння основоположних принципів як засад права.</p> <p>Справедливість: проблеми розуміння її поняття. Відображення справедливості у праві. Справедливість у правотворчості й судочинстві.</p> <p>Принцип рівності, його зміст. Еволюція реалізації принципу рівності у праві. Проблеми реалізації принципу рівності у правотворчості (зарубіжний та вітчизняний досвід). Дискримінація як порушення принципу рівності: розуміння категорії.</p> <p>Свобода як основоположний принцип права: розуміння поняття. Розвиток ідеї свободи у політико-правовий ученнях та в історії права. Вимоги втілення ідеї свободи у праві.</p> <p>Розуміння гуманізму як основоположного принципу права. Еволюція уявлень про гуманізм у світовій думці. Ключові ідеї сучасного гуманізму. Втілення ідей гуманізму у праві.</p>	
7.	Тема 7. Актуальні проблеми правового регулювання	2/0/2	<p>Правовий вплив на суспільні відносини. Предмет, методи, способи, засоби, типи, сфери, функції, напрями, межі та стадії правового регулювання. Механізм правового регулювання: поняття та основні елементи. Юридична діяльність, юридичний процес та юридична справа.</p>	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання
8.	Тема 8: Розвиток правової системи України	1/0/1	<p>Процес становлення та розвитку національної правової системи. Наступність та оновлення в праві. Рецепція права. Теоретико-методологічні засади формування та розвитку правової системи. Структура правової системи. Характеристика</p>	Участь в обговоренні

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			елементів правової системи. Поняття та пріоритети правової політики. Типологія правових систем сучасності. Критерії класифікації правових систем.	
9.	Тема 9: Динамічні процеси у праві	1/0/1	Норми права та правовідносини. Форми та механізм здійснення реалізації права. Механізм правозастосування. Проблеми тлумачення норм права. Основні напрями правової реформи в Україні.	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання Робота у команді Підготовка есе
10.	Тема 10: Права людини. Міжнародний захист прав людини	2/0/2	Визначення поняття «права людини». Покоління прав людини. Закріплення основних прав людини.	Участь в обговоренні
11.	Тема 11: Поведінка особи та її юридичні наслідки.	1/0/1	Сучасна концепція правової поведінки особи. Державно-правовий примус та юридична відповідальність як різновид соціальної відповідальності. Пільги, заохочення, стимули та обмеження в праві. Юридичний конфлікт та проблеми його регулювання.	Участь в обговоренні
12.	Тема 12: Сучасна юридична практика	1/0/1	Поняття, сутність та правова природа юридичної практики як особливого різновиду суспільно-правової діяльності. Структура юридичної практики. Класифікація юридичної практики. Функції юридичної практики. Шлях вдосконалення юридичної практики в Україні.	Участь в обговоренні

Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки: Закон України від 11 липня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 48. – ст. 253.
2. Про наукову і науково-технічну експертизу: Закон України від 10 лютого 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 9. – сСт. 56.
3. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25 червня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 33. – ст. 345.
4. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 13 грудня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 12. – ст. 165.
5. Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 р. // Відомості Верховної Ради України – 2014.- № 37-38. - ст.2004

Література:

1. Конспект лекцій «Сучасний стан наукових знань у галузі теорії та практики права», ч. 1 / Котова Л.В., Розовський Б.Г., Арсентьєва О.С., Ю.Ю. Івчук, Котова Л.В. Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. 190 с. (Свідectво про публікацію № 9198 від 17.04.2023 р.)
2. Биля І.О. Теоретичні основи використання нормотворчої техніки: дис... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. - Х., 2004. – 20 с.
3. Биля-Сабадаш І.О. Нормотворча техніка як інструмент забезпечення системності законодавства / І. О. Биля-Сабадаш // Форум права. - 2010. - № 1. - С. 24-33. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
4. Биля-Сабадаш І.О. Мовностилістичні правила вираження змісту нормативних правових актів / І. О. Биля-Сабадаш // Форум права. - 2009. - № 1. - С. 35-42. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
5. Законотворча діяльність: Словник термінів і понять / за ред. акад. НАН України В.М. Литвина. – К.: Парл. вид-во, 2004. – 344с.
6. Кодифікація законодавства України: теорія, методологія, техніка/ Ю.С. Шемшученко, О.І. Ющик, Л.М. Горбунова, М.О. Теплюк, Л.В. Гульченко, В.І. Риндюк; за заг. ред. О.І. Ющика. К.: Парл. вид-во, 2007. – 208с.
7. Котова Л.В., Розовський Б.Г., Шаповалова О.В., Арсентьєва О.С. Про стан та перспективи розвитку освітніх програм за спеціальністю 081 «Право» у Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля // Молодь і наука: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку права в Україні: Матеріали Всеукраїнської науковопрактичної конференції аспірантів, студентів, молодих науковців. – 20 травня 2021 р. Ч.1. – Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім.В.Даля, 2021. – С. 14-19. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pravo-snu.com.ua/wp-content/uploads/2021/09/%D0%A7-1-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%8F-%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D1%8C-2021.pdf>
8. Машков А.Д., Теорія держави і права [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.com/2015073165661/pravo/teoriya_derzhavi_i_prava
9. Машков А., проблеми теорії держави і права [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.com/19570411/pravo/spivvidnoshennya_teoriyi_derzhavi_prava_deyakim_i_yuridichnimi_neyuridichnimi_sotsialno-gumanitarnimi_naukami
10. Система юридичних наук [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://yurist-online.com/ukr/uslugi/yuristam/literatura/stati/tgp/017.php>
11. Поняття і предмет філософії права [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://allrefrs.ru/1-37978.html>
12. Проблеми належності, допустимості, доцільності та істинності методу юридичного дослідження [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://allrefrs.ru/1-37982.html>
13. Найбільш розповсюджені методи пізнання державно-правової дійсності, їх загальна характеристика [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://infopedia.su/8x7920.html>
14. Стратегія розвитку національної академії правових наук України на 2021-2025 роки. Затверджено Постановою загальних зборів НАПрН України від 26.03.2021 р. № 12-21 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.aprnu.kharkiv.org/doc/strategiya_NALS_2021.pdf
15. Oleg M. Yaroshenko, Dmytro I. Sirokha, Larysa Y. Velychko, Liubov V. Kotova, Valentyna V. Sobchenko Current Problems of Legal Regulation of Remote Work in the Context of the Introduction of Restrictive Measures Caused by the Spread of Covid-19 in Ukraine and the EU Brazilian Journal of Law and International Relations e-ISSN: 2316-2880

Інформаційні ресурси

1. Інформаційна система «Законодавство України» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/index>.
2. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.library.univ.kiev.ua
3. Наукова бібліотека Національного університету “Києво–Могилянська академія” [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>
4. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Наукова Бібліотека СНУ ім. Володимира Даля: <http://library.snu.edu.ua>
6. Національна Парламентська бібліотека України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nplu.kiev.ua/>
7. Рішення щодо України, винесені Європейським Судом з прав людини [Електронний ресурс] // Сайт Міністерства юстиції України. – Режим доступа: <https://minjust.gov.ua/m/rishennya-schodo-ukraini-vineseni-evropeyskim-sudom-z-prav-lyudini>
8. Центр розвитку українського законодавства [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ulde.kiev.ua/news.php>
9. Юридичний факультет СНУ ім. В. Даля [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pravo-snu.com.ua/>
10. Юридична клініка «PRO BONO» при юридичному факультеті СНУ ім. В. Даля [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pravo-snu.com.ua/clinic/>

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання здобувач освіти може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	14
Підготовка проекту (презентації), командна робота	10
Індивідуальні завдання та/або проходження певних онлайн-курси, пов'язані з курсом, на онлайн-платформах	70
Підсумкове атестаційне завдання	6
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності та вимог, вкладених у Положенні про запобігання та виявлення академічного плагіату СНУ ім. В. Даля. До основних вимог за курсом віднесено - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями.

Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів засобами: – за допомогою програмного забезпечення Unicheck і засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за допомогою програми Antiplagiarism.net.

Студент може пройти певні онлайн-курси, пов'язані з курсом, на онлайн-платформах (Prometheus, Coursera тощо). За наявності сертифікату щодо повного проходження відповідного курсу можуть бути нараховані додаткові бали..

Завдання і заняття:

Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі аудиторні заняття курсу та виконують своєчасно та в повному обсязі всі завдання, передбачені програмою курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Здобувач вищої освіти має право на оскарження результатів оцінювання.

Поведінка в аудиторії:

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Заняття відбуваються відповідно до чинного розкладу (онлайн чи офлан) із дотриманням норм, передбачених чинним законодавством та іншими нормативними актами. Під час занять студенти дотримуються правил етичної поведінки та норм локальних актів СНУ ім. В. Даля.